

Qəhrəmanları tarixdə yaşadan izlər

Qələm, silah və qəhrəmanlıq. Bunlar bir-birini tamamlayan dost-doğma ifadələrdir. Tarixdən bilir ki, qələmin yazdığı söz bir çox məqamlarda silahdan da üstün və kəsərli olub. Həm də baxır sözün yazılan anına, sözü yazan müəllifin təfəkkürünün zənginliyinə, idrakının ənginliyinə.

Tarixdən yazdıqlarımıza çoxlu misallar götürə bilərik. Görkəmli yazıçımız Məmməd Səid Ordubadinin "Qılınc və qələm" romanında sərkərdə Fəxrəddin qılıncı, dahi şairimiz Nizami Gəncəvi isə qələmi, sözü təmsil edir. Nəsrəddin Tusî cəmiyyəti təhlil edəndə insanları "qələm əhli" və "qılınc əhli" kimi səciyyələndirir. Xalq qəhrəmanı Koroğlunun həm misri qılıncı, həm də telli sazı, yəni sözü var idi. Tariximizdə həm qılınc, həm də qələmlə fəthlik zirvəsinə çatan şəxsiyyətlərimiz çox olub. Bu, Azərbaycan xalqının hansı potensiala malik olduğunu göstəricisidir.

Dövlətçiliyimizin tarixində həm qılınc, həm də qələm dahisi Şah İsmayıl Xətai şəxsiyyəti olub. Müharibədə, döyüş meydanında sözün qüdrətindən danışanda böyük sərkərdə və gözəl şair Şah İsmayıl Xətainin dərin məzmunlu bu misraları yada düşür: "Söz vardır kəsər savaşı, söz də vardır kəsdirər başı..."

Tarixin bəzi dövrlərini nəzərdən keçirəndə qələmlə yazılanın qılıncı qorunmasını da

çox görmüşük. Bu ondan irəli gəlir ki, qələmin yazdıqlarının səsi eşidilməyəndə qılıncın işə düşmək zərurəti yaranır.

Hər bir xalq tarixində qılınc və qələm çalanlara minnətdardır. Çünki hər ikisi haqq işinə xidmət edir. Hər ikisindən bacarıqla istifadə edənlər qəhrəmandırlar. Qələm yazmaq, silahsa döyüşüb qoynunda dünyaya göz açdığın yurdu, torpağını, təmsil etdiyi xalqını düşməndən qorumaq, bu yolda qəhrəmanlıq göstərmək üçündür. Qələm əsgərin, zabitin, sərkərdənin hərbi meydanlarında göstərdiyi cəsarəti və hünəri vəsf edib tarixləşdirmək qüdrətinə malikdir. Mü-təfəkkirlər qəhrəmanlığa müxtəlif yönərdən yanaşmış, çeşidli forma və məzmununda vəsf etmişlər. Onlar bütün dövrlərlə səsleşən, zamanla ayaqlaşan dəyərli əsərləri ilə oxucularının qəlbinə qəhrəmanlıq toxumu səpməyə çalışmışlar. Sonrakı illərdə baş verən hadisələr göstərdi ki, məqsədlərinə nail olmuşlar, istəklərinə çatmışlar. Çünki illər sonra yazıçı və şairlər dəyərli əsərləri ilə səpdikləri toxum-

lardan yeni qəhrəmanlar boy vermiş, yeni igidlər doğulmuşdur. Böyük zəfərlə başa çatmış 44 günlük Vətən müharibəsi buna canlı misaldır.

Məlum həqiqətdir ki, misilsiz qələbələr qazanaraq tarixdə qəhrəman kimi ad qoymaq yalnız iradəli, dəyanətli və qürurlu insanlara nəsib olur. Qələbələr isə asanlıqla qazanılmaz, bunun üçün həyatını riskə qoyaraq qorxu bilmədən çarpışmalı və vuruşmalısın. Qələbəyə gedən yollar cəng meydanlarından, hünər və rəşadət pillələrindən keçir. Cəsarətli addımlar atıb hünər göstərmək zəiflərin işi deyil. Mübarizə və döyüş meydanları yalnız cəsurların

yeridir. İradəsi möhkəm olmayanlardan heç qələbə gözləməyə də dəyməz. Çünki zəiflər geriye, güclü və qürurlular isə daim irəliyə can atırlar. Güclülər yaxşı bilirlər ki, irəlidə onları igidlik və qəhrəmanlıq gözləyir.

Qəhrəmanlıq bulağından su içən zabıt və əsgərlərimiz 27 sentyabr 2020-ci ildə erməni təxribatı nəticəsində başlayan İkinci Qarabağ müharibəsində Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi altında böyük cəsarətlə vuruşaraq torpaqlarımızı erməni işğalçılarından azad etdilər. İgidlikləri ilə qəhrəmanlıq tariximizdə dərin izlər qoydular. Hərbiçilərimizin Vətən

müharibəsində silahla göstərdiyi qəhrəmanlıq bu gün qələmlə yazılmalıdır və yazılır. Yazılır ki, gələcək nəsillər qəhrəmanlığı, igidliyi onlardan öyrəsinlər. Bu cəsur oğulların qəhrəmanlıq yollarını şərəflə davam etdirsinlər. İgidlikdə, cəsarətdə onlara oxşasınlar.

Göründüyü kimi, qələmlə silah əbədi yollarına, yol yoldaşlığına davam edir. Bir-birindən ayrılmırlar, bir-birindən uzaq düşümlər. Heç vaxt da düşməyəcəklər, tarixin səhifəsində qoşa addımlayacaqlar, qoşa iz salacaqlar.

*Vahid MƏHƏRRƏMOV,
"Azərbaycan"*